

El principi d'una gran amistat literària

Autoria: Josep Palau i Fabre i Joan Perucho

Títol: *Cartes i Poemes. Josep Palau i Fabre i Joan Perucho*

Edició: Julià Guillamon

Editorial: Fundació Palau de Caldes d'Estrac i Vibop edicions, Alella, 2024
144 pàgines

Cartes i Poemes. Josep Palau i Fabre i Joan Perucho ofereix una interessant aproximació a l'amistat entre dos pilars de la literatura catalana contemporània. Aquest recull de correspondència, que abasta les dècades dels quaranta, cinquanta i seixanta, il·lumina no només la relació personal entre Palau i Perucho, sinó també com tots dos escriptors, juntament amb altres de la seva generació, van haver d'assumir la tasca de reconstruir la cultura catalana sota el franquisme.

El llibre presenta quaranta-tres documents, entre cartes i postals, amb una distribució desigual: catorze de Perucho i vint-i-nou de Palau. S'emmarca en la postguerra i inclou esments a la censura, etapa ineludible per publicar qualsevol llibre. L'edició és a càrrec de Julià Guillamon, profund coneixedor del període i autor de *Joan Perucho, cendres i diamants*, amb el significatiu subtítol de *Biografia d'una generació*. La correspondència deixa entreveure detalls de les seves vides i carreres professionals: el casament de Perucho amb Maria Lluïsa Cortés, el naixement dels primers fills, l'estada de Palau a París, els treballs d'aquest sobre Picasso, etc. També hi apareixen referències de caràcter circumstancial, com ara les reiterades excuses de Perucho per no haver

respost abans; l'intercanvi de missatges relatius a un llibre de Palau sobre Picasso editat per Perucho; o una anada a Gósol, indret picassià, on Palau troba a faltar el seu amic perquè està convençut que li agradaria el “Gósol antic, en ruïnes, sojorn propici a bruixes i vampirs”; etc.

Des del punt de vista literari, destaquen diversos elements, com ara la datació precisa de l'important pas de Perucho a la prosa, expressat en una carta de 1952 on es mostra “convençut que, sense fer prosa poètica, els poetes podem treure un gran partit de la prosa”; sucosos comentaris sobre lectures d'obres que publicaven ells mateixos o d'altres de contemporànies, com la traducció de la *Divina Comèdia* (“és el millor d'en Sagarra”, diu Perucho); la freqüent referència a Artaud i Rimbaud per part de Palau; o encara l'esment d'un curiós tractat de quiromància del segle XVII (*La chiromance, la physionomie, et la geomance*), obra d'un tal Sieur de Peruchio, sobre el qual Palau fa broma considerant-lo possible avantpassat de Perucho, cosa que aquest reflectiria en les seves memòries anys més tard.

Així mateix, el volum inclou alguns poemes, escrits, dedicatòries i fotografies esmentades en la correspondència, que ofereixen un útil context al lector. Com a epíleg, figura un article de diari que Guillaumon va publicar el 2008, on fa contrastar el fet que una bestiesa fes malbé l'amistat entre els dos escriptors amb una divertida anècdota extreta d'una de les cartes de Palau.

En definitiva, a més d'oferir la perspectiva personal d'ambdós escriptors, en les cartes emergeix el panorama cultural de l'època i esdevé un material valuós per a estudiar la història del país. En una dedicatòria de 1948, Perucho reconeix que deu al seu amic Palau la seva “incorporació a la literatura catalana”. No és poca cosa! Tot i que, lamentablement, aquesta amistat acabà en una fi abrupta, el llibre revela que tingué un bell principi i avui celebrem que, durant molts anys, resultà molt fructífera per a la cultura catalana.

Pere Torra